

J.C. ARAÑÓ / MERCÈ MASSANA / ANTONI MIRÓ / TONI MORENO

SENTOGRAFIES
Sento Masià

(1940 - 2020)

2 0 2 1
CASA DE CULTURA

SENTOGRAFIES

J. C. ARAÑÓ / MERCÈ MASSANA / ANTONI MIRÓ / TONI MORENO

SENTOGRAFIES

Sento Masià

(1940 - 2020)

2 0 2 1
CASA DE CULTURA

ÀREA DE CULTURA / AJUNTAMENT D'ALCOI

President: Antoni Francés, Alcalde d'Alcoi

Coordinació: Raül Llopis, Regidor de Cultura

ARTS PLÀSTIQUES

CONSELL ASSESSOR:

Armand Alberola

Manuel Boix

Romà de la Calle

Fernando Castro

Carles Cortés

Tomàs Llorens

Miquel Navarro

Santi Pastor

Josep Sou

Feliu Ventura

Vicent M. Vidal

DIRECCIÓ:

Antoni Miró

Edita: Ajuntament Alcoi

© Dels autors

© AMB-Disseny

© Ajuntament d'Alcoi

Maquetació: *AMB i AGA*

Traducció: Ximo Victoriano

Dipòsit legal: A 141-2021

Gràfiques Alcoi S.L.U.

AJUNTAMENT D'ALCOI

CENTRE CULTURAL
MARIO SILVESTRE
AJUNTAMENT D'ALCOI

Ajuntament
de Molins de Rei

CÀTEDRA
ANTONI MIRÓ
D'ART CONTEMPORANI
UNIVERSITAT D'ALACANT
ALCOI
AJUNTAMENT D'ALCOI
AJUNTAMENT D'OTUS

ALCOI
capital cultural
valenciana 2021

ELS AUTORS CEDEIXEN VOLUNTARIAMENT ELS DRETS DE REPRODUCCIÓ

LA IDEA D'UN MÓN ÍNTEGRE, SENTO MASIÀ

Vaig conèixer Sento Masià cap a l'any 1965; va ser el meu professor de dibuix d'aquell any. Cada classe era un moment per a la informació, el debat i l'aprenentatge; ell en sabia i jo estava àvid per conèixer. Les primeres recomanacions de lectures i prompte el concepte mimètic i hedonista d'art va deixar de tenir interès per a mi. A ell el preocupaven unes veladures i unes transparències que el vinculaven a l'obra de Pancho Cossío. El temps va passar i a Sento li dec la meua vocació i la meua capacitat artística.

En les nostres converses ocupava un lloc central l'anàlisi de la representació artística. No es tractava de pensar en el plaer que obtenim en la contemplació, sinó a identificar eixa representació com una consideració del present. L'obra havia de sorgir de la nostra visió crítica de la realitat. Aquests dies he llegit que Sento considerava la pràctica artística com una forma de coneixement. Això no m'estranya gens, mestre.

Sento Masià és pintor, això vol dir que com a artista li interessen els procediments plàstics per a interactuar amb el medi. Ch. Baudelaire va deixar clar que tota obra d'art és matèria i idea, objecte i poesia, veure i sentir. El pintor interactua amb la matèria, construeix i destrueix per a tornar a construir buscant la poesia que l'obra d'art porta al seu interior. És expressió en la mesura en què és causada per un sentiment i/o una emoció. H. G. Gadamer va dir “un encreuament continu de preguntes, rèpliques, respostes i noves preguntes”.

L'obra de Masià funciona com una teoria racional i històrica de la representació, per oposició a la teoria de la bellesa única i absoluta; per acabar mostrant que l'essència de l'obra sempre ho constitueix eixa doble composició entre matèria i idea, encara que l'efecte que

produeix en siga un. La bellesa és invariable, excessivament difícil de determinar, en un joc totalment específic entre la veritat sensible i la conceptual. Per això Sento mai no se sent un productor artístic. La seua crítica és constructiva i humanista, i Ovidi Montllor veurà una lliçó d'anatomia humana en la representació escorxada d'un conill. La dualitat de l'art és una conseqüència fatal de la duplicitat de l'humà que en aquest exercici trobarà l'alliberament total de llaços i lligams aparentment caòtics, inconnexos, incoherents, producte de cadascuna d'eixes parts.

Deia Marcel Duchamp que l'expressió intel·lectual va per davant de l'animal i és la primera la que hauria de marcar-ne la direcció. A l'espectador se li ofereix intervenir amb total llibertat i amb això s'activa tot l'entramat significatiu que és qualsevol obra d'art. És la manera en què l'obra pot cobrar una altra dimensió.

L'art ha de ser llibertat de qualsevol obligació. És joc, deia G. C. Argan, i com a joc contradiu la formalitat de qualsevol acció interessada, però com que la llibertat és el valor suprem, només en jugar s'actua amb autèntica serietat, perquè com a joc no és espuri, sinó carregat de significació que incita a la reflexió.

Tot això ho coneixia Sento Masià, artista, que no productor d'obres; perquè per a ell el seu art és un procés dialèctic que no s'acaba mai, com la vida mateixa.

J. C. ARAÑÓ GISBERT
Catedràtic d'Educació Artística
Universitat de Sevilla
Sevilla, 11 de maig de 2020

EL NOSTRE SENTO

El Sento i jo fèiem el viatge cap a Alcoi algunes voltes a l'any. Durant els 40 anys que hem compartit la vida sempre ens ha fet la mateixa il·lusió fer-lo, potser perquè eren vacances, potser perquè els fèiem junts, potser perquè hi veuríem família i amics, potser perquè ell retornava als orígens. Pel camí obríem les finestres en entrar al País Valencià per amerar-nos de l'olor dels tarongers en flor si era primavera. Cada vegada estrenàvem Alcoi.

El Sento estimava Alcoi i per capil·laritat jo vaig anar estimant-lo també.

La Venta Saltera, el plis-plai, les «taretes», el Torrero, els amics que ens hi anàvem trobant. Els ponts, el barranc del Cint. Els Chanos, compartir la passió per la Festa, retrobar cada any els amics a la “filada” i veure passar el temps en els altres i en un mateix, mentre anàvem complint anys. El Sento admirava aquesta capacitat dels alcoians d'organitzar-se en “filades”, regar-les amb la constància tot l'any i gaudir recollint els fruits per les festes de Sant Jordi. Vist des de la perspectiva d'una catalana, diria que els alcoians sou molt bona gent, hi ha una mena de bonhomia en els vostres gens que el Sento també tenia, i així l'han conegut i viscut alumnes i convilatans de Molins de Rei, com una persona entranyable i un mestre que promovia pensament amablement i acollidorament.

Tornar al País Valencià significava obertura mental, connectar amb artistes i amics que volíem creure que vivien més lliurement, experimentant l'art de manera més audaç. Alcoi i Altea n'eren els dos focus. Del mar d'Altea al mas del Sopalmo a Alcoi. Altea l'aire fresc, les novetats, la vida lliure, l'art més espontani. Al Sopalmo l'ordre, el cabet a la faena, tocar de peus a terra, els debats a l'hora de sopar.

Altea, l'horitzó. El Sopalmo i Alcoi, la casa.

La vida social, conèixer artistes molt interessants .A Altea, la Gabi Hauff i el Just Cuadrado; a Alcoi, el Roc, l'Alejandro, el Jordi Gil; i al mas del Sopalmo, el Toni i la Sofí, grans amfitrions que obren la casa i aixopluguen amics, artistes..., i on les tertúlies feien i fan tremolar els límits de l'art i la política. Tornar al mas era per al Sento retrobar-se amb els seus orígens pictòrics, el nucli del vell Alcoiart on va començar a agafar força i a arrelar en cada un dels seus membres l'esperit creatiu i la certesa que volien ser pintors.

Un cop va decidir viure a Barcelona, mai no va deixar de tenir llaços amb els alcoians que també hi vivien: l'Ovidi, amic de la dura infància de la postguerra; i la Isabel-Clara, filla d'un mestre a qui Sento admirava i que el va marcar. A més d'alcoians eren també artistes i amics i van compartir dificultats i èxits sempre recordant la terreta.

El Sento era una persona íntegra, es considerava pintor, artista i alcoià. Per al Sento la pintura era la vida, era una aventura que no acabava mai, i el principal no era el resultat sinó el camí, l'experiència. Considerava que l'acte creatiu no ha de tenir límits, ni lligams, sinó ser l'expressió d'allò més genuí d'un mateix.

El nostre Sento ja no hi és, però afortunadament ens queda la seva obra d'una sola peça, que conté tot el drama de l'existència, del conill al crit, dels cossos trossejats i freds del "pop" als "rena-sentistes" vius i plens de força, tacats per esguits trencadors.

Compartir la vida amb ell ha sigut un plaer i un privilegi.

D'ell he après a mirar la vida d'una altra manera.

MERCÈ MASSANA

EN MEMÒRIA DE VICENT MASIÀ I MENGUAL.

Cofundador del Grup Alcoiart, el primer grup del País Valencià on la llibertat individual prevalia per damunt del grup.

Vicent Masià, abans d'ésser Sento, ja era un engrescador en el sentit més autòcton, autèntic, intrínsec i benhumorat del terme, diríem; clar i en alcoià, un “emprenyador”; i la seua vena anarquista, hereva de la millor “tradicció alcoiana”, la que ens han deixat més viva els avantpassats. Tot i que Éngels i Marx no ho entengueren mai, ni estigueren del tot d'acord amb nosaltres, perquè no van conèixer Alcoi i la seva gent, aquí, on toca, amb les seues misèries i grandeses extraordinàries.

Sento anava sempre contra corrent, contra quasi tot l'ordre establert, la hipocresia, les aparences, la tremenda falsedat de la societat ignorant i ignominiosa i sempre a favor de la dignitat i de les persones que viuen dempeus i amb totes les conseqüències.

Tenia, si no tota, molta raó. El que passava és que la seua contestatària llei de convivència, a voltes el deixava en el laberint momentani o passatger de discussió interna, però no a l'atzucac. Buscava en l'atzar, la sorpresa que el sobtara i el fera vibrar amb noves expectatives, d'allò inexpugnable, d'un món intern senzill i sofisticat, que trencarà la sensació d'avoriment repetitiu, el que per a ell seria la pitjor de totes les sensacions i vivències.

Ara cal destacar que la seua bonhomia, l'autenticitat i la seua conducta, de vegades irònica o clarivident de tan realista, era consubstancial amb el seu tarannà, que lluny d'ajupir-se

com els joncs dels rius, es plantava com els canyots del Serpis i de totes les voravies humides o vessants on la vida floreix, per preservar un món just.

Ell per pintar el que necessitava era llibertat sense regles ni sotmetiments, ni moltes idees preconcebudes, estava més a prop de l'acció que de la reflexió, això vindria després de sorprendre's a ell mateix, amb l'exercici expressiu que li naixia de dins, del seu interior, font insadollable i laboratori de sentiments.

Amic dels seus amics, afable, cultivat, sensible en excés, gran artista i persona, de fortes conviccions humanistes i sobretot alcoià sense remei, amb la sornegueria corresponent. Ens ha deixat una obra rica en hipòtesis, en matisos, en contingut, en bellesa (tantes voltes la bellesa està en la lletjor) inconformista, trencadora, burleta i assenyada. Una obra que planta cara i diu de tu a tu: què passa? Que és el que no has entès?

Pocs dies abans de morir-se em va dir: “em falta oxigen”. No li vaig contestar, doncs li hauria dit... com sempre!

ANTONI MIRÓ

El Grup Alcoiart fundat el 1965 per Antoni Miró (Alcoi, 1944) per Miquel Mataix (Alcoi, 1941-2013) i per Sento Masià (Alcoi, 1940-Barcelona, 2020) al Centre Excursionista d'Alcoi, va ampliar-se amb la col·laboració de Manuel Vidal (Alcoi 1939), Alexandre Soler (Alcoi, 1946-2013), Vicent Moya (Alcoi 1934-2010), Roc Candela (Alcoi 1940) i altres. Va realitzar 55 exposicions entre 1965 i 1972 en diversos països.

SENTO MASIÀ MENGUAL

(10 de febrer de 1940, Alcoi - 4 d'abril de 2020, Barcelona)

“L’assumpció final de la infantesa,
emocions, sentismes, sentiments,
la força del cos nu i la força del sexe,
la força del color i la paraula.”

Jaume Pérez-Montaner

“Començo a pintar a set anys, és quan comencen tots, però ja la idea de ser pintor a set anys, és perquè tenia un tiet que pintava Falles, i la meva idea era d’imitar el tiet.” Sento Masià

Vas arribar a Molins de Rei per dirigir l’Institut Lluís de Requesens l’any 1971. El primer contacte que vàrem tenir va ser una proposta per dirigir els curssets de fotografia que organitzaves des del mateix institut dins de les setmanes culturals (t’encantava la fotografia i l’experimentació que suposava el treball al laboratori) i ens vam conèixer literalment dins d’un d’aquests laboratoris. Després vam ser cofundadors de l’efímera Escola de Belles Arts de Molins de Rei, amb seu a la Federació Obrera, on també vam coincidir com a professors. A partir d’aquí, setmanes del còmic, de cinema, premis de pintura, exposicions col·lectives, cicles de teatre, Congrés de Cultura Catalana, els llargs debats que havien de transformar el llapis de la plaça dels Caiguts... i un molt llarg etcètera d’activitats i debats relacionats amb la cultura i la societat que es van desenvolupar a Molins de Rei entre els anys setanta i vuitanta.

Recordo especialment l’exposició amb la qual vas ocupar tot Ca n’Ametller, de dalt a baix, amb les teles POP. Aquesta exposició és la que de manera definitiva em va atrapar per sempre a la teva obra.

L’editorial Alfagrac, d’Alcoi, va ser l’encarregada d’editar els llibres *El crit* i *Cinc del joc*, del Col·lectiu Artístic Encaix, motiu pel qual vàrem viatjar tots dos amb tren de Barcelona a Alacant. Les aproximadament 5 hores que va durar el viatge van reforçar minut a minut una amistat ja consolidada i a mi, de manera especial, em va servir per viure la teva transformació a mesura que ens acostàvem a la teva terra. La il·lusió i sobretot la passió les duies a

flor de pell i es podien veure a la teva cara i en la manera de parlar, cada cop més alcoiana i entranyable. D'Alacant a Alcoi, ja amb cotxe, vas compartir tots els paisatges, els seus noms i els colors. En aquells moments ja eres materialment un nen.

La teva obra ha estat marcada pel control de la tècnica i una volguda evolució/revolució, mai no lligada a modes ni a comercialitats, amb fils argumentals gairebé no perceptibles però constants: la figura humana, el sexe, la revolució, els drets humans, el país, la pàtria... elements que ja apareixen a les teves primeres obres de l'any 1956 i fins a les últimes del 2019. Sempre has estat conseqüent i reivindicatiu amb el moment que has viscut.

Hem compartit il·lusions, emocions, tristeses i alegries, esmorzars, dinars, sopars, vacances, sortides, museus, amics, pel·lícules, teatre, converses, gustos, temps, pericana, raïmet de pastor, herberet, plis-plai, ronyons de masero, aigua de València, marzuolus, orujo (blanc, per descomptat), exposicions, *performances*, homenatges, cartells, publicacions, debats, taules rodones...

Ens deixes obra permanent a la Federació Obrera, la plaça de l'Ovidi Montllor, la porta d'homenatge al Joan Janés, el mural de la llibreria Barba i la façana de l'escola Tambor, a banda de les publicacions: *Sentoments*, *Sentropies*, *Sentismes* i *Sentologies*, i, de manera pòstuma, *Sentoraxies*, l'últim volum, però no per això menys important, ja que està clar que la teva obra és atemporal i coherent.

La teva obra ha viatjat per diferents indrets de l'Estat espanyol, Europa i Amèrica...

El meu poble et va fer fill adoptiu l'any 2017 i tu ens vas deixar aquestes belles paraules: "Rebo el reconeixement de ser un ciutadà vingut de fora, a qu acolliu amb la màxima distinció: ser un més, un com vosaltres".

L'últim quadre que vas pintar va ser un retrat del poeta i amic Francesc Garriga Barata. Em vas trucar content per dir-me que si et quedava bé, me'l regalaries (el retrat és preciós), però a tu no t'agradava. Gràcies, estimat Sento, conseqüent amb tu mateix fins al final.

Gràcies, Mercè, per estimar i cuidar el Sento *como oro en paño*.

"Mai m'he considerat productor de quadres." Sento Masià

"Cal encarar la mort amb un somriure, vam oblidar-ho en néixer." Francesc Garriga Barata

TONI MORENO

Molins de Rei

55x46 cm, 1991

100x81 cm, 1989

100x81 cm, 1989

60x50 cm, 1996

55x48 cm, 1996

55x46 cm, 1996

55x46 cm, 1996

65x54 cm, 1996

116x90 cm, 2015

116x90 cm, 2018

116 x 90 cm.

135x118 cm, 2017

100x81 cm, 2018

100x81 cm, 2018

100x81 cm, 2018

135x116 cm, 2017

116x90 cm, 2009

116x90 cm, 2009

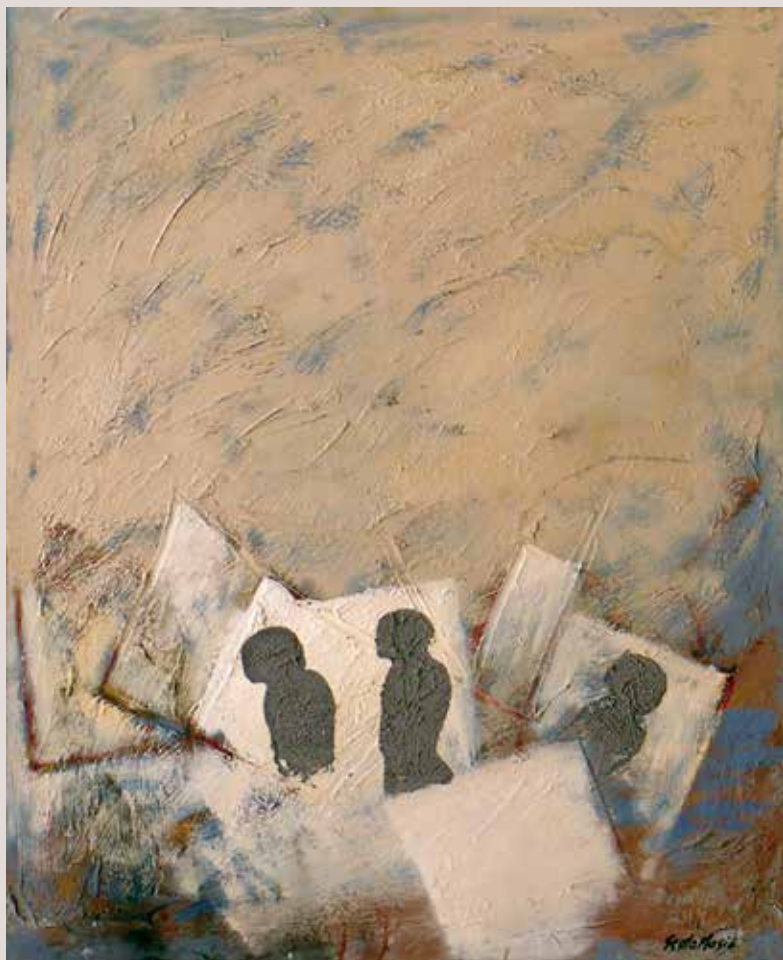

135x118 cm, 2015

65x50 cm, 2008

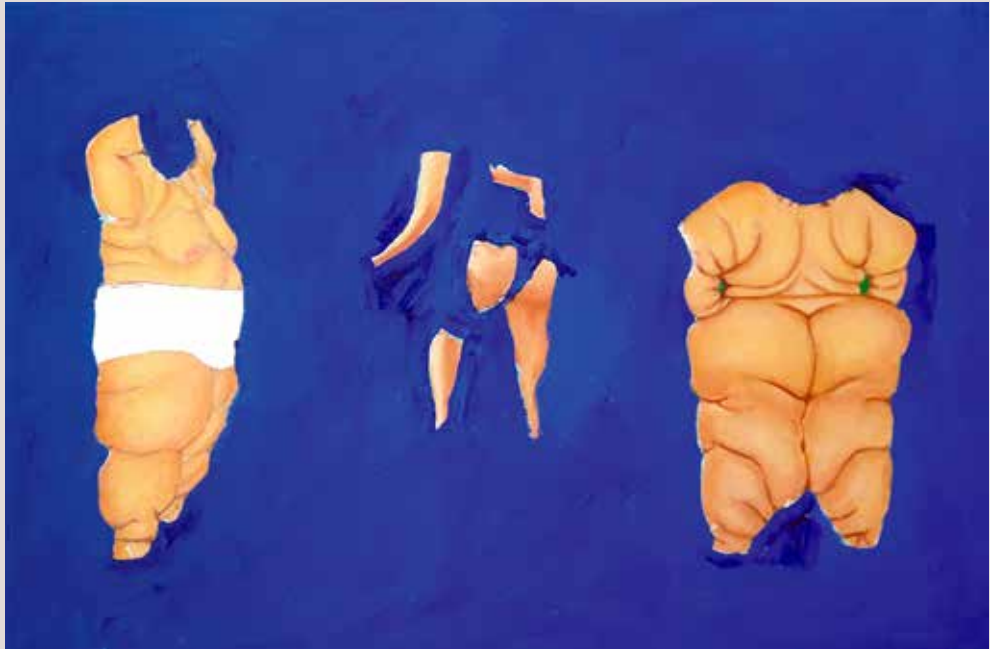
46x38 cm, 1990

92x73 cm, 2018

100x90 cm, 1999

46x35 cm, 2019

116x89 cm, 1969

200x100 cm, 2001

200x100 cm, 2001

200x100 cm, 2001

116x89 cm, 2001

116x89 cm, 2001

116x90 cm, 2003

116x90 cm, 2003

200x160 cm, 1990

160x90 cm, 1975

Vicent Masià i Mengual, més conegut com a Sento Masià (Alcoi, 10 de febrer de 1940 – Molins de Rei, 4 d'abril de 2020) va ser un artista i professor d'art, alcoià de naixement i molinenc d'adopció.

El 1958 ingressà a l'Escola de Belles Arts de Sant Carles de València i el 1962 es traslladà a Barcelona per continuar els seus estudis de professorat de Dibuix i de Gravat a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi a Barcelona.

El 1972 es traslladà a Molins de Rei, on va conciliar la seva feina de professor catedràtic d'Arts Plàstiques i director a l'IES Requesens fins al 2005 amb la producció d'art, que no deixà mai.

Implicat amb la seva ciutat natal, va ser un dels fundadors del grup Alcoiart (1965-1972), juntament amb Antoni Miró i Miguel Mataix Cabrera, que s'havien conegut al Centre Excursionista d'Alcoi. Alcoiart va ser un grup artístic no estable i de llenguatge divers al qual se sumaren altres col·laboradors com Alexandre Agulló Guerra, Vicent Vidal o Roc Candela, que compartien l'interès per la incidència de l'art en l'àmbit social, cultural i polític al costat de l'experimentació plàstica. A Alcoi també va dissenyar els vestits de la Capitania Mora i el cartell de la Festa de Moros i Cristians de 1999.

A Molins de Rei la seva aportació anà més enllà de les aules. Va fundar l'Escola de Belles Arts, el 1987 impulsà l'Espai Molí-1 juntament amb Susana Adrián, Miquel Brull, Josep Franquet, Luisa Garcia Muro, Joan Lluís Girona, Mercè Juves, Josep Lluís Lara, Tomàs Morrell, Mateu Ortuño, Lluís Ros i Núria Sanz entre d'altres. Espai Molí-1 era un projecte per transformar l'antiga Fàbrica Ferrer i Mora en un taller col·lectiu de grans dimensions i obert a activitats artístiques i culturals. També formà part del col·lectiu artístic molinenc Encaix amb Toni Moreno, Pere Raich i Josep Tero.

Sento Masià teixí col·laboracions i amistats amb artistes, cantautors, poetes i pensadors, entre els quals destaquen Enrique Iriarte, Ovidi Montllor, Antoni Miró, Josep Sou, Isabel-Clara Simó, Vicent Andrés Estellés (amb qui va participar l'any 1989 en la seva antologia monogràfica *Poemes i dibuixos. Vicent Andrés Estellés i Sento Masià*). El maig del 2017 va ser nomenat Fill Adoptiu de Molins de Rei al costat de Lluís Posada per la seva qualitat i implicació amb la ciutat. El 4 d'abril del 2020, durant la preparació de l'exposició retrospectiva de la seva obra artística, va morir als 80 anys per complicacions amb la covid-19.

CENTRE CULTURAL
MARIO SILVESTRE
AJUNTAMENT D'ALCOI

AJUNTAMENT D'ALCOI

ALCOI
capital cultural
valenciana 2021

CÀTEDRA
ANTONI MIRÓ
D'ART CONTEMPORANI
UNIVERSITAT D'ALACANT
AJUNTAMENT D'ALCOI
AJUNTAMENT D'OTOS

**Ajuntament
de Molins de Rei**

SENTOGRAFIES

Sento Masià

(1940 - 2020)

ALCOI, 5 MAIG - 30 JUNY 2021

CASA DE CULTURA

CENTRE CULTURAL
MARIO SILVESTRE

AJUNTAMENT
D'ALCOI

Ajuntament
de Molins de Rei

ALCOI
capital cultural
valenciana 2021

CÀTEDRA
ANTONI MIRÓ
D'ART CONTEMPORANI
UNIVERSITAT D'ALACANT
AJUNTAMENT D'ALCOI
AJUNTAMENT D'OTIS